

KÖVESDI KÁROLY

ELSŐ VÁROSOM: ÓZD

Kicsiny, gömöri zsákfaluban születtem. Habár éltem néhány városban, s több mint negyven év köt Pozsonyhoz, első város-élményem a közeli Ózdhoz fűződik. Édesapám nővére oda ment férjhez, még valamikor a háború előtti években. Gyakran nyaraltam náluk, az anyaországban, ahol minden-minden kicsit más volt, de kölyökfejjel még nem tudtam meghatározni, miért. Nagynénémék a város fölötti dombon, Kerekhegyen éltek egy kis, kétszobás házban. A ház mögött falatnyi udvar feküdt, a löszös domboldalba vajt pincével, amely mellett téglából kirakott lépcsőn lehetett felkaptatni a meredek kertbe. A kert teli volt csodálatos gyümölcsfákkal, barackkal, meggyel, cseresznyével, málna- és ribizlibokrokkal. Csupa olyan gyümölcscsel, ami otthon, a gömöri agyagban nem lelt otthonra. Ezek árnyékában terítettem le egy pokrócot, és faltam a könyveket, olvastam több évfolyamnyi Lúdas Matyit, vagy éppen A három testőrt. Ha esett az eső, a verandán vertem tanyát, valamelyik fonott székben.

Hetente többször, mindig ebéd után, mint valami mesefigura, rendszeresen megjelent a szódás a szamarával. A kis csacsifogat csengőszóval közeledett az utca végén, s én mint szóda-felelős felmarkoltam az asztalra kikészített forintokat, felkaptam az üres szódásüvegeket, és rohantam kicserélni telire. Azóta sem ittam olyan csodálatos limonádét, amelyet a nagynéném málnaszörpjéből és a csacsifogatos szódából lehetett rittyenteni.

Furcsa ötvözet volt ez a dombok közé szorult kisváros, amelyről sok szociográfiai munka jelent meg, különösen az ipar becsődölése, a rendszerváltás utáni pusztulás után. Akkoriban, a hatvanas években úgy tűnt, minden a helyén van, és ez sosem lesz másképp. Lent, a város közepén a vasmű, hatalmas hűtőtornyaival, gyárkérményeivel uralta az egész völgyet, ezek közé keveredve a „normális” utcák, ahol boltok és bérházak sorakoztak, míg a környező dombokon és a dombok közé szétfolyó völgyekben szerény családi házak. Farkastorok, Csépany, Bolyok, és a többi, betagozódott falu mind az ipart élte. Az egész környéken nem akadt ember, aki ne a kohászatban dolgozott vol-

na. Éjszakánként, amikor a vasat öntötték, a dombról szinte Dante poklaként terült el a lábam alatt a lángoló város. Az érces csattogás, a szemet és az hulladékvasat szállító vasúti kocsi kerekeinek sívítása, a szikrázóan izzó acél égre vetülő vörös fénye olyan varázslatot alkotott, amelyet azóta sem láttam. A legkülönösebb élmény talán mégsem magához a városhoz kötődött, hanem az oda történő utazáshoz. Reggel indultunk, ellátva elemózsiával, süteménnyel, innivalóval, és nekivágtunk a kalandos útnak, amely majdnem egész napig tartott. Bár Ózd az egykori Gömör vármegye déli peremén fekszik, s országúton bő félóra alatt elérhető, a trianoni gyalázatos döntés óta Gömörnek ez a szeglete az anyaországhoz szakadt (vagy mi szakadtunk el északra), és Borsod megyéhez került. A legközelebbi vasúti határátkelő, Bánréve sokáig zárva volt, így hatalmas kerülővel, több átszállóval, Kassa felé voltunk kénytelenek utazni, Miskolcon keresztül. Kölyökfejjel persze nem észlelte az ember, milyen gazemberség miatt kell ennyit zötykölődni, hanem az utazás izgalma kötötte le a figyelmét.

Aztán messzire sodorta az idő ezt a kisvárost is, akárcsak a nagyobbakat. Magát Gömört is odahagyta vagy négy és fél évtizede. Évekig laktam Tornalján, Rimaszombatban is, ahová szép élmények fűznek. Talán azért jutott mégis Ózd az eszembe, mert ahogyan vénülő fejjel egyre távolodik az ember mindentől, úgy kerülnek egyre közelebb a legtávolabbi élmények. Nem más ez, mint pusztá fiziológia. De talán azért is, mert fájdalmas véget ért az ózdi történet. Amikor a 2004-es népszavazáson – finoman szólva – megtagadtak bennünket az anyaország magyarjai, nagynéném nem is rejtette véka alá, hogy ellenünk szavaztak. Mert felültek a gazemberek propagandájának, és féltették a nyugdíjukat.

Ekkor szakadt meg véglegesen a rokoni kapcsolat, pedig a vérségi kötődést, azt mondják, sosem lehet eltépni. Ózd egy csapásra a múlté lett, csak megsárgult fényképeken látni együtt a rokonságot. Akad köztük egy fotó, amelyen a szomszéd lurkóval, Janival öleljük egymás vállát a kerítés előtt. Akinek már a vezetéknevére sem emlékszem.

Főszerkesztő: Hodossy Gyula

Vezető szerkesztő:

Petres Csizmadia Gabriella,

Petres Sándor

Örökös munkatárs: Turczel Lajos

A szerkesztőbizottság elnöke:

Fibi Sándor

Tagok:

Bárcki Zsófia, Hrbáček Noszek Magdaléna,

Kalácska József, Klemen Terézia,

Krippel Éva, Novák Mónika,

Pázmány Annamária, Szokol Dezső

Nyomdai előkészítés:

Václav Kinga, Gyenes Gábor

Nyomja:

Press Group s.r.o., Banská Bystrica

Kiadja:

Katedra Alapítvány

Felelős kiadó:

Hodossy Gyula

Elérhetőség:

Katedra Alapítvány

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 903 724 781

E-mail: katedra@katedra.skHonlap: www.katedra.sk

Bankszámlaszám: 1014769018/1111.

Laprendelés:

Lelkes Renáta, marketing@liliumaurum.sk,

00421 903 724 781

Kiadványunkat támogatta a Szlovák Köztársaság Kisebbségi Kulturális Alapja, a Szlovák Köztársaság Oktatásügyi, Tudományos, Kulturális és Sportminisztériuma.

FOND NA PODPORU KULTÚRY NÁRODNOSTNÝCH MENŠÍN

KATEDRA

mesanők

ročník XXV., 10. číslo, jún 2018

Vydavateľ:

Nadácia Katedra,

Palác Duna Palota,

Galantská cesta 658/2F,

929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)903 724 781

IČO: 35591609

ISSN 1335-6445 • EV: 611/08

Časopis vychádza s finančnou podporou

Ministerstva školstva, vedy, výskumu

a športu Slovenskej republiky.

Realizované s finančnou podporou Fondu

na podporu kultúry národnostných menšín

Náklad: 2500 ks

REDAKcia / SZERKESZTŐSÉGÜNK:

Nadácia Katedra – Katedra Alapítvány.

Palác Duna Palota, Galantská cesta

658/2F, 929 01 Dunajská Streda

Tel.: 00421 (0)903 724 781

Honlap: <http://www.katedra.sk>E-mail: katedra@katedra.skkatedra.szerkesztoseg@gmail.com

Minden jog fenntartva.

Kéziratokat nem őrzünk meg

és nem küldünk vissza.